

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

» _____ 2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**Зовнішньополітичні процеси в країнах Європи та
Північної Америки**

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма: «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»

вид дисципліни: обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2020 / 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«28» серпня 2020 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Миколенко Дмитро Валерійович, доктор історичних наук, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від «28» серпня 2020 року, № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Анатолій ПАРФІНЕНКО

(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»

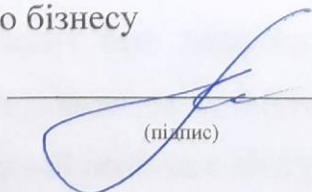
Валерія БАРАНОВА

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «28» серпня 2020 року, № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Зовнішньополітичні процеси в країнах Європи та Північної Америки» складена відповідно до освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика».

підготовки магістра

за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – ознайомлення студентів з основними загальними і специфічними національними тенденціями зовнішньої політики країн Північноатлантичної цивілізації.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

Формування таких загальних компетентностей

ЗК1. Знання та розуміння предметної області спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та професійної діяльності за фахом.

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Формування наступних фахових компетентностей

СК1. Поглиблені знання про природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Поглиблені знання про природу та джерела зовнішньої політики, еволюцію підходів до формування та здійснення зовнішньої політики, принципи організації системи зовнішньої політики та функціонування інститутів зовнішньої політики.

СК3. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, суспільному, культурному та інформаційному.

СК4. Здатність виробляти підходи до розв'язання проблем і завдань у сфері міжнародних відносин, міжнародної та національної безпеки, зовнішньої політики, організовувати та здійснювати наукові дослідження проблем міжнародних відносин, визначати наукові проблеми, готувати наукові доповіді, здійснювати їх публічну апробацію.

СК7. Розуміння особливостей розвитку країн та регіонів світу, сутності процесів глобалізації, сучасних глобальних та регіональних процесів, включаючи процеси європейської та євроатлантичної інтеграції.

1.3. Кількість кредитів – 5.

1.4. Загальна кількість годин – 150.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-
Семестр	
1-й	-
Лекції	
30 годин	-
Семінарські заняття	
15 годин	-
Лабораторні заняття	
немає	
Самостійна робота	
105 годин	-
Індивідуальні завдання	
немає	

1.6. Заплановані результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти таких результатів навчання:

Знання:

РН1. Демонструвати фундаментальні знання, набуті у процесі навчання, щодо природи, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН4. Демонструвати поглиблені знання проблем міжнародної та національної безпеки, міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів, підходів, способів та механізмів забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН5. Демонструвати знання про природу міжнародних комунікацій, проблеми розвитку держав та міжнародних регіонів у глобальному, регіональному та локальному контекстах.

РН 7. Визначати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові й інші ризики у сфері міжнародних відносин.

РН 8. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

РН 11. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин та світової політики.

РН 12. Оцінювати міжнародні події, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах.

РН 14. Проводити підготовку, розробку та реалізацію проектів прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики, регіонознавства та міжнародних комунікацій.

РН 15. Виконувати професійний усний та письмовий переклад з/на іноземну мову, зокрема, з фахової тематики міжнародного співробітництва, зовнішньої та світової політики, міжнародних комунікацій, міжнародних проектів.

Навички комунікації:

RH16. Організовувати та вести професійні дискусії у сфері міжнародних відносин та зовнішньої політики.

RH17. Брати участь у фахових дискусіях із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій, поважати опонентів і їхню точку зору.

RH18. Доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з актуальних питань міжнародних відносин.

Автономія і відповідальність

RH19. Демонструвати здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

RH20. Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

RH21. Самостійно приймати рішення, відповідати за командну роботу.

Знання:

RH 23 – сучасних змін та рівня розвитку соціального, економічного та політичного життя європейських країн;

RH 24 – пріоритетів ефективності регіональної політики в країнах Європи;

Уміння:

RH 26 – оцінювати ефективність регіональної політики в країнах європейського типу;

RH 28 – здійснювати аналіз сучасних змін та розвитку соціального, економічного та політичного життя європейських країн;

RH 29 – використовувати сучасні методи та підходи до забезпечення ефективної регіональної політики в країнах європейського типу.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Країни Європи та Північної Америки у світовій системі міжнародних відносин. Розпад СРСР і формування нової системи міжнародних відносин. Глобалізації за розташування сил у світі. Роль країн Заходу в підтримці миру і безпеки. Боротьба з тероризмом. Ініціативи з підтримки демократії, захисту прав людини, сприяння налагодженню ефективного управління в країнах, що розвиваються. Співпраця з ООН. Підтримка безпеки у світі. Реагування на кризи і гуманітарна допомога. Участь у вирішенні проблем, пов'язаних зі змінами клімату.

Література до теми

1. Макаренко Є. А., Погорська І. І., Рижков М. М. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях. К.: Центр вільної преси, 2014. 472 с.
2. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. Львів – Івано-Франківськ, 2000. 236 с.
3. Зовнішня політика у постбіполярному світі (аналіз. проблеми. прогнози) / За ред. Троян С.С. К., 2014. 189 с.
4. Киссинджер Г. Мировой порядок. Москва: АСТ, 2015. 512 с.
5. Макаренко Є.А., Погорська І.І., Рижков М.М., Чекаленко Л.Д. та ін. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях. К.: Центр вільної преси, 2014. 472 с.
6. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика: системна історія 1914–2014 років: навч. посіб. Миколаїв: Іліон, 2014. 243 с.
7. Самойлов О.Ф. Глобалізація як культурно-історичне явище (кінець XX – початок XXI ст.). К.: КиМУ, 2015. 282 с.
8. Стратегічне партнерство в зовнішній політиці США, ЄС та країн латиноамериканського регіону: зб.н.п. / За заг. ред. к.і.н., доц. С.В. Толстова. К.: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2016. 145 с.
9. Троян С.С. Зовнішня політика у постбіполярному світі (Аналіз. Проблеми. Прогнози). Наукова редакція д.і.н., проф. С.С. Трояна. К., 2014. 189 с.

Тема 2. Інтеграційні процеси і проблеми безпеки в регіоні. Зміст Маастрихтської (1992 р.), Амстердамської (1997 р.), Ніццької (2001 р.) і Лісабонської (2007 р.) угод. Проблеми інтеграційних процесів. Чинник кризи 2008 р. Grexit і Brexit. Відцентрові тенденції в країнах Європи.

Угода НАФТА 1994 р. та її завдання. Структура організації. Остаточна відмова митних бар'єрів у 2008 року. Наслідки створення НАФТА. Проблема інтелектуальної власності на теренах Північної Америки.

Створення Ради північноатлантичного співробітництва (РПАС) (грудень 1991 р.). Брюсельський саміт НАТО і програма «Партнерство заради миру» (1994 р.). «Дослідження про розширення НАТО» (1995 р.), Ініціатива Середземноморського діалогу (1995 р.). Мадридський саміт НАТО і його рішення (1997 р.). Саміт у Вашингтоні (1999 р.). Празький саміт 2002 р. і його рішення. Норфолкська програма 2003 р. Мюнхенська програма 2005 р. Нова стратегічна концепція Альянсу «Активна участь, сучасна оборона» (2010 р.). Лісабонський саміт 2010 р. Чиказький саміт і стратегія стримування агресії РФ. Варшавський саміт 2016 р. і його рішення.

Література до теми

1. Андріянова Н. М. Трансформація діяльності НАТО після закінчення "холодної війни". Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2018. № 1. С. 113–119. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpcvdsd_2018_1_21
2. Европейский союз – ведущая интеграционная группировка мира. URL: <http://www.grandars.ru/student/mirovaya-ekonomika/es.html>
3. Ковлер А. Европейская интеграция: впечатляющие результаты «федерализации» и обостряющиеся проблемы. Труды Института государства и права Российской академии наук. (Политика и политические науки). 2016. С. 35–

60. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/evropeyskaya-integratsiya-vpechatlyayushchie-rezultaty-federalizatsii-i-obostryayushchiesya-problemy>

4. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення: Навчальний посібник. К.: Либідь, 2002. 448 с.

5. Кулиш Я. Актуальные проблемы интеграции стран Западной Европы. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/aktualnye-problemy-integratsii-stran-zapadnoy-evropy>

6. Основные этапы Европейской интеграции после второй мировой войны. URL:

http://www.ipolitics.ru/articles/exams/istoriia/osnovniie_etapii_evropejskoij_integratsii_posle_v.shtml

7. Основные этапы развития интеграционных процессов в Европе. URL: <https://lawbook.online/evropeyskoe-pravo-uchebnik/osnovnyie-etapyi-razvitiya-integratsionnyih-58188.html>

8. Тренин Д. Европейская безопасность от «лишь бы не было войны» до поиска нового равновесия. Москва, 2018. 30 с.

9. Чекаленко Л. Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем: Навчальний посібник. М. А. Кулініч, Н. О. Татаренко, В. Г. Циватий, за наук. ред. Л. Д. Чекаленко. К.: ДАУ, 2013. 628 с.

Тема 3. Зовнішня політика США. Еволюція зовнішньополітичного курсу країни у ХХІ ст. Спроба порівняльного аналізу міжнародного курсу республіканців і демократів. Нові напрями політики і пріоритети адміністрації Д. Трампа.

Література до теми

1. Луценко А. В., Піскорська Г. А. «М'яка сила» в сучасній геополітиці. К., 2011. 216 с.

2. Матвеев В. М. Дипломатическая служба США. Москва: Междунар. отношения, 1987. 192 с.

3. Погорська І. І. США: місія здійснима? Праксеологія творення глобального світу. Київ: Грамота, 2009.

4. Погорська І. І., Лакішик Д. М. Зовнішня політика адміністрації Б. Обама в контексті американського глобального лідерства. *Проблеми міжнародних відносин*. К.: КиМУ, 2011. Вип. 2. С. 179–192.
5. Погорська І. І., Лакішик Д. М. Стратегічний старт нової американської адміністрації. *Зовнішні справи*. 2009. № 4. С. 13–16.
6. Подцероб А.Б. Барак Обама и политика США на Ближнем Востоке. *Институт ближнего Востока*. URL: www.iimes.ru/rus/stat/2009/28-06-09a.htm.
7. Резолюція 1973. Совет Безопасности ООН. 2011. URL: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/268/41/PDF/N1126841.pdf>
8. Розумюк В. Культурно-пропагандистський вимір сучасної зовнішньої політики США. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. Львів: Львівський національний політехнічний інститут, 2006. Вип. 17. С. 28–33.
9. Тищенко-Тишковець О. М. Трансформація публічної дипломатії Сполучених Штатів Америки: від легітимізації «жорсткої сили» до побудови діалогу зі світом. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Політологія. Соціологія. Право: Зб. наук. праць. К.: ІВЦ «Політехніка». 2009. № 4. С. 28–32.
10. Уткин А. И. Американская стратегия для XXI века. Москва: Логос, 2000.
11. Филимонов Г. «Мягкая сила» культурной дипломатии США. Москва: РУДН, 2010. С. 105.
12. Цветкова Н. Публичная дипломатия США от мягкой силы к диалоговой пропаганде. *Международные процессы*. Том 13. № 3. С. 121–133. URL: <http://intertrends.ru/system/Doc/ArticlePdf/1248/A7xHW3zLY9.pdf>
13. Шевчук О.В. Зовнішньополітичні пріоритети адміністрації Б.Обама. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер.: Політологія, 2013. т. Т. 212. Вип. 200. С. 9–13.
14. Шергін С.О. Тихоокеанська стратегія Вашингтона: від Клінтона до Обама. *Дослідження світової політики*. 2011. Вип. 4 (57). С. 28–36.

15. Ширяев Б. А. Внешняя политика США. Принципы, механизмы, методы. *Санкт-Петербургский гос. ун-т. Кафедра международных отношений*. 2-е изд. Санкт-Петербург: Издательство С.-Петербургского ун-та, 2007. 442 с.
16. Cull N. The Future Of American Cultural Diplomacy. University of South California. URL: <http://uscpublicdiplomacy.org/>
17. Discours de M. Jacques CHIRAC, Président de la République, devant le comité des Présidents de l'Assemblée parlementaire de l'UEO et les auditeurs de l'IHEDN. Palais de l'Elysée, 30 mai 2000. URL: http://www.jacqueschiracasso.fr/archiveselysee.fr/elysee/elysee.fr/francais/interventions/discours_et_declarations/2000/mai/fi002626.html
18. Kiehl W. (ed.). America's Dialogue with the World. Washington DC: Public Diplomacy Council. 2006. URL: <http://www.nyu.edu/>
19. Operation Odyssey Dawn (Libya): Background and Issues for Congress. March 30, 2011. URL: <http://fas.org/sgp/crs/natsec/R41725.pdf>
20. Under Secretary for Public Diplomacy and Public Affairs. U.S. Department of State. Режим доступу: <http://www.state.gov/>
21. What is Public Diplomacy? The USC Center on Public Diplomacy. URL: <http://uscpublicdiplomacy.org/>

Тема 4. Зовнішня політика Канади. Основні напрями міжнародного курсу. Взаємини із Лондоном і Вашингтоном. Участь у Північноатлантичній системі безпеки і інтеграційних проєктах.

Література до теми

1. Кіндратець О. М. Зміна ролі міжнародних організацій в умовах глобалізації. URL: <http://sevntu.com.ua/jspui/bitstream/123456789/1839/1/politiolog.52.2003.88-97.pdf>
2. Надибська О., Надибський М. Досвід внутрішньої та зовнішньої політики Канади для сучасного українського суспільства. URL: http://politicus.od.ua/4_2018/13.pdf

3. Ноголь А. Основні напрями сучасної зовнішньої політики Канади. URL: file:///C:/Users/HOME/Downloads/Ippss_2014_27-28_46.pdf

Тема 5. Міжнародна політика Великої Британії. Країна у системі міжнародних відносин. Основні напрями зовнішнього курсу за правління останніх урядів. Зовнішній курс країни до і після виходу з Європейського союзу.

Література до теми

1. Габро І. Особливості використання засобів та інструментів медіа-дипломатії в зовнішній політиці Великобританії та Німеччини. Міжнародні відносини. 2017. № 15. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3124
2. Копійка В. В. Великобританія у Європейському Союзі: очікування та наслідки. Науковий вісник Дипломатичної академії. 2001. Вип. 5. С. 169–176.
3. Крушинський В. Ю. Британська Європа чи Європейська Британія. Великобританія в європейських інтеграційних процесах. К.: ВПЦ “Київський університет”, 2003. 214 с.
4. Трофименко М. Британська Рада як інструмент публічної дипломатії Великої Британії. URL: https://www.researchgate.net/publication/325945595_Britanska_Rada_ak_instrument_publicnoi_diplomatii_Velikoi_Britanii
5. Трофименко М. Традиційна та публічна дипломатія Великої Британії. Вісник Маріупольського державного університету. 2014. Серія Політологія і історія. Вип. 10. С. 123–133. URL: http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/484/1/trad_ta_publ_dyplomatiia.pdf
6. Харитонов Е. «Мягкая сила» Великобритании: сравнительный анализ механизмов, инструментов и практик. URL: http://www.bfro.be/ru/mjagkaja-sila-velikobritanii-sravnitel-nyj-analiz-mehanizmov-instrumentov-i-praktik.html?cmp_id=142&news_id=22265

7. Яковенко Н. Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство. К.: Наук. світ, 2003. 227 с.

Тема 6. Міжнародний курс Франції. Зовнішньополітичний курс країни за правління правих і соціалістів: спроба порівняльного аналізу. Міжнародні пріоритети Парижу на сучасному етапі.

Література до теми

1. Арзаканян М. Ц. История Франции: учебник для вузов. М. Ц. Арзаканян, А. В. Ревякин, П.Ю. Уваров. Москва: Дрофа, 2005. 474 с.
2. Баверез Н. Падающая Франция. URL: http://www.globalaffairs.ru/book/n_3244
3. «Белая книга» об обороне и национальной безопасности Франции. URL: <http://stranovedenie.info/belaya-kniga-ob-oborone-i-nacionalno>
4. Битар К. Две навязчивые идеи Франции: Германия и упадок URL: http://www.inoforum.ru/inostrannaya_pressa/dve_navyazchivye_idei_francii_germaniy_a_i_upadok
5. Джуліані Ж. Д. Розчаровані європейці, або як Франція дивиться на кризу у Європі. Зовнішні справи: Суспільно-політичний журнал. 2013. № 6. С. 19.
6. Игнатченко И. Саркози примеряет треуголку Бонапарта URL: http://nvo.ng.ru/wars/2011-07-22/12_france.html
7. Косенко С. «Мягкая сила» как фактор культурной дипломатии Франции. Знание. Понимание. Умение. 2014. № 1. С. 114–125. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/myagkaya-sila-kak-faktor-kulturnoy-diplomatii-frantsii>
8. Малиновська Н. В. Зовнішньополітична стратегія Франції в багатопольному світі на зламі XX – XXI століття. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Випуск 2 (22). 2014. С. 144–148. URL: http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/17095/1/20_Malynovska.pdf
9. Нагорнов В. А. «Мягкая сила» по-французски. Вестник международных организаций 2014. Т. 9. № 2. С. 167–189. URL: <https://iorj.hse.ru/2014-9-2/125048873.html>

10. Норуна Д. Эволюция внешней политики Франции в XXI в. Екатеринбург, 2017. 129 с. URL: <http://elar.uspu.ru/bitstream/uspu/5731/1/21Norina.pdf>
11. Обичкина Е. О. Франция на рубеже XX – XXI веков: кризис идентичности. Москва: МГИМО, 2003. 137 с.
12. Садовенко А. П. Франція на порозі XXI століття. К.: Товариство «Знання» УРСР, 1991. 48 с.
13. Сєвєкіна О. На відміну від ідей інтеграції. Президентські вибори у Франції як референдум для Європейського Союзу щодо його подальшого розвитку. Політика і час. 2002. №6. С. 12–19.
14. Сущенко Р. Зовнішня політика Франції: нові пріоритети, старі підходи (28.08.2015). Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-sushchenko/2119019-zovnisna-politika-francii-novi-prioriteti-stari-pidhodi-28082015.html>
15. Франция. В поисках новых путей. Москва: Издательство «Весь Мир», 2007 624 с.

Тема 7. Особливості зовнішнього курсу ФРН. Основні вектори міжнародної політики країни. Участь Берліну у північноатлантичній системі безпеки і європейських інтеграційних процесах.

Література до теми

1. Аяпергенов Р. К. Основные направления во внешней политике Германии в XXI веке. Вестник КрасГАУ. 2013. №8. С. 244–248. URL: <file:///C:/Users/7/Downloads/osnovnye-napravleniya-vo-vneshney-politike-germanii-v-xxi-veke.pdf>
2. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці. К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський ун-т”, 2004.
3. Мартинов А. Зовнішня політика ФРН за часів другої "великої коаліції": основні напрями і результати (2005–2009 рр.). *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*. 2014. Вип. 23. С. 192–209. URL: <http://resource.history.org.ua/cgi->

bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EJRN&P21DBN=EJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=IDP=&S21STR=Mzu_2014_23_13

4. Мартинов А. Ю. Українсько-німецькі відносини на межі XXI століття: попередні підсумки і перспективи. Київ, 2002. С. 237–238.
5. Німеччина у другій половині XX – на початку XXI ст. Всесвітня історія. Навчальний посібник. URL: https://pidruchniki.com/1410082140773/istoriya/vsesvitnya_istoriya
6. Райнер Лінднер: “Ми активно агітуватимемо за підписання угоди про асоціацію”. *Голос України*. 10 жовтня 2013. №189 (5689).
7. Хімяк О. ФРН у міжнародній системі: динаміка зміни зовнішньої політики (друга половина XX – початок XXI століття). URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/21126/1/28-159-165.pdf>
8. Шевчук А. Політичний вимір українсько-німецьких відносин на початку XXI ст. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2019/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%B2%D0%B8%D0%BC%D1%96%D1%80-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE-%D0%BD%D1%96%D0%BC%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA/>

Тема 8. Зовнішня політика Італії. Еволюція зовнішньополітичної стратегії Риму. Участь країни у північноатлантичній системі безпеки та європейських інтеграційних процесах.

Література до теми

1. Атлангириев И. Динамика развития внешней политики Италии в конце XX – начале XXI вв. Диссертации по гуманитарным наукам. URL: <http://cheloveknauka.com/dinamika-razvitiya-vneshney-politiki-italii-v-kontse-xx-nachale-xxi-vv#ixzz5viTOad00>
2. Вдовиченко В. Взаємозв'язок атлантизму та європеїзму у зовнішній політиці Італії (1992–2001 рр.). Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і

- знахідки. 2012. Вип. 21. С. 244–265. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mzu_2012_21_16
3. Италия в начале XXI века. Сборник статей по итогам конференции. (ИМЭМО РАН, 1 декабря 2014 года). Москва: ИМЭМО РАН. 154 с. URL: https://www.imemo.ru/files/File/ru/publ/2015/2015_005.pdf
4. Італія у другій половині XX – на початку XXI ст. Всесвітня історія. Навчальний посібник. URL: https://pidruchniki.com/1577111540940/istoriya/italiya_drugiy_polovini_pochatku_xxi
5. Кіндратець О. М. Зміна ролі міжнародних організацій в умовах глобалізації. URL: <http://sevntu.com.ua/jspui/bitstream/123456789/1839/1/politiolog.52.2003.88-97.pdf>
6. Манжулина О. Основы эффективности. *Стратегия России*. № 3. 2006. URL: <http://sr.fondedin.ru/>
7. Питухина М. Европейский вектор внешней политики Италии в конце XX – начале XXI века: проблемы и перспективы: диссертация ... кандидата политических наук: 23.00.04. Санкт-Петерб. гос. ун-т. Санкт-Петербург, 2008. 158 с. URL: <http://www.dslib.net/glob-razvitie/evropejskij-vektor-vneshnej-politiki-italii-v-konce-xx-nachale-xxi-veka-problemy-i.html>
8. Discours de M. Jacques CHIRAC, Président de la République, devant le comité des Présidents de l'Assemblée parlementaire de l'UEO et les auditeurs de l'IHEDN. Palais de l'Elysée, 30 mai 2000. URL: http://www.jacqueschiracasso.fr/archiveselysee.fr/elysee/elysee.fr/francais/interventions/discours_et_declarations/2000/mai/fi002626.html
9. What is Public Diplomacy? The USC Center on Public Diplomacy. URL: <http://uscpublicdiplomacy.org/>

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		лек.	с. з.	лаб.	інд.	с. р.

1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Країни Західної Європи та Північної Америки у світовій системі міжнародних відносин	38	2	1			35
Тема 2. Інтеграційні процеси і проблеми безпеки в регіоні	16	4	2			10
Тема 3. Зовнішня політика США	16	4	2			10
Тема 4. Зовнішня політика Канади	16	4	2			10
Тема 5. Міжнародна політика Великої Британії	16	4	2			10
Тема 6. Міжнародний курс Франції	16	4	2			10
Тема 7. Особливості зовнішнього курсу ФРН	16	4	2			10
Тема 8. Зовнішня політика Італії	16	4	2			10
Усього годин	150	30	15			105

4. Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Країни Західної Європи та Північної Америки у світовій системі міжнародних відносин 1. Місце Західної цивілізації у сучасній системі міжнародних відносин 2. Західний світ як чинник міжнародних відносин: основні концептуальні підходи 3. Центри тяжіння у зовнішньополітичних процесах: загальна характеристика	1
2	Інтеграційні процеси і проблеми безпеки в регіоні 1. Основні напрями зовнішнього курсу ЄС 2. Інтеграційні процеси на теренах Північної Америки 3. НАТО як чинник міжнародної політики	2
3	Зовнішня політика США 1. Зовнішньополітична стратегія США в умовах глобального домінування.	2

	2. Методи зовнішньої політики США. 3. Порівняльний аналіз зовнішнього курсу адміністрації Б. Обама і Д. Трампа.	
4	Зовнішня політика Канади 1. Основні напрями міжнародного курсу країни 2. Зовнішня політика Канади за правління консерваторів 3. Міжнародний курс Оттави за правління ліберального уряду Д. Трюдо	2
5	Міжнародна політика Великої Британії 1. Зовнішньополітичний курс Лондону за правління уряду Е. Блера 2. Основні напрями міжнародної політики кабінетів Г. Брауна і Д. Кемерона 3. Стратегії розвитку британської зовнішньої політики за правління урядів Т. Мей і Б. Джонсона	2
6	Зовнішня політика Франції 1. Основні напрями зовнішньої політики Парижу за резидентства Н. Саркозі 2. Міжнародний курс Парижу за резидентства Ф. Олланда 3. Порівняльний аналіз зовнішнього курсу Франції за правління Ф. Олланда і Е. Макрона	2
7	Зовнішньополітичний курс ФРН 1. Основні вектори зовнішньої політики ФРН 2. Партнерство в рамках НАТО і ЄС 3. Взаємини ФРН з США	2
8	Зовнішня політика Італії 1. Зовнішня політика Італії у рамках ЄС і Ради Європи 2. Середземномор'я як пріоритетний напрям регіональної політики Італії 3. Взаємовідносини Риму з США, РФ і азійськими країнами	2
Усього годин		15

Тема 1. Країни Західної Європи та Північної Америки у світовій системі міжнародних відносин

1. Місце Західної цивілізації у сучасній системі міжнародних відносин
2. Західний світ як чинник міжнародних відносин: основні концептуальні підходи
3. Центри тяжіння у зовнішньополітичних процесах: загальна характеристика

Рекомендована література

1. Макарєнко Є. А., Погорська І. І., Рижков М. М. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях. К.: Центр вільної преси, 2014. 472 с.
2. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. Львів – Івано-Франківськ, 2000. 236 с.
3. Зовнішня політика у постбіполярному світі (аналіз. проблеми. прогнози) / За ред. Троян С.С. К., 2014. 189 с.
4. Киссинджер Г. Мировой порядок. Москва: АСТ, 2015. 512 с.
5. Макарєнко Є. А., Погорська І. І., Рижков М. М., Чекаленко Л. Д. та ін. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях. К.: Центр вільної преси, 2014. 472 с.
6. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика: системна історія 1914–2014 років: навч. посіб. Миколаїв: Іліон, 2014. 243 с.
7. Самойлов О.Ф. Глобалізація як культурно-історичне явище (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). К.: КиМУ, 2015. 282 с.
8. Стратегічне партнерство в зовнішній політиці США, ЄС та країн латиноамериканського регіону: зб.н.п. / За заг. ред. к.і.н., доц. С.В. Толстова. К.: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2016. 145 с.
9. Троян С.С. Зовнішня політика у постбіполярному світі (Аналіз. Проблеми. Прогнози). Наукова редакція д.і.н., проф. С.С. Трояна. К., 2014. 189 с.

Тема 2. Інтеграційні процеси і проблеми безпеки в регіоні

1. Основні напрями зовнішнього курсу ЄС
2. НАТО як чинник міжнародної політики
3. Інтеграційні процеси на теренах Північної Америки

Рекомендована література

1. Андріянова Н. М. Трансформація діяльності НАТО після закінчення "холодної війни". Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана

- Черняхівського. 2018. № 1. С. 113–119. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpcvdsd_2018_1_21
2. Европейский союз – ведущая интеграционная группировка мира. URL: <http://www.grandars.ru/student/mirovaya-ekonomika/es.html>
 3. Ковлер А. Европейская интеграция: впечатляющие результаты «федерализации» и обостряющиеся проблемы. Труды Института государства и права Российской академии наук. (Политика и политические науки). 2016. С. 35–60. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/evropeyskaya-integratsiya-vpechatlyayuschie-rezultaty-federalizatsii-i-obostryayushiesya-problemy>
 4. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення: Навчальний посібник. К.: Либідь, 2002. 448 с.
 5. Кулиш Я. Актуальные проблемы интеграции стран Западной Европы. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/aktualnye-problemy-integratsii-stran-zapadnoy-evropy>
 6. Основные этапы Европейской интеграции после второй мировой войны. URL: http://www.ipolitics.ru/articles/exams/istoriia/osnovniie_etapii_evropejskoj_integratsii_posle_v.shtml
 7. Основные этапы развития интеграционных процессов в Европе. URL: <https://lawbook.online/evropeyskoe-pravo-uchebnik/osnovnyie-etapyi-razvitiya-integratsionnyih-58188.html>
 8. Тренин Д. Европейская безопасность от «лишь бы не было войны» до поиска нового равновесия. Москва, 2018. 30 с.
 9. Чекаленко Л. Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем: Навчальний посібник. М. А. Кулініч, Н. О. Татаренко, В. Г. Ціватий, за наук. ред. Л. Д. Чекаленко. К.: ДАУ, 2013. 628 с.

Заняття 3. Зовнішня політика США

1. Зовнішньополітична стратегія США в умовах глобального домінування.
2. Методи зовнішньої політики США.
3. Порівняльний аналіз зовнішнього курсу адміністрації Б. Обама і Д. Трампа.

Рекомендована література

1. Луценко А. В., Піскорська Г. А. «М'яка сила» в сучасній геополітиці. К., 2011. 216 с.
2. Манжулина О. Основы эффективности. *Стратегия России*. № 3. 2006. URL: <http://sr.fondedin.ru/>
3. Матвеев В. М. Дипломатическая служба США. Москва: Междунар. отношения, 1987. 192 с.
4. Погорська І. І. США: місія здійснима? Праксеологія творення глобального світу. Київ: Грамота, 2009.
5. Розумюк В. Культурно-пропагандистський вимір сучасної зовнішньої політики США. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. Львів: Львівський національний політехнічний інститут, 2006. Вип. 17. С. 28–33.
6. Тищенко-Тишковець О. М. Трансформація публічної дипломатії Сполучених Штатів Америки: від легітимізації «жорсткої сили» до побудови діалогу зі світом. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Політологія. Соціологія. Право: Зб. наук. праць. К.: ІВЦ «Політехніка». 2009. № 4. С. 28–32.
7. Уткин А. И. Американская стратегия для XXI века. М.: Логос, 2000.
8. Филимонов Г. «Мягкая сила» культурной дипломатии США. Москва: РУДН, 2010. С. 105.
9. Цветкова Н. Публичная дипломатия США от мягкой силы к диалоговой пропаганде. *Международные процессы*. Том 13. № 3. С. 121–133. URL: <http://intertrends.ru/system/Doc/ArticlePdf/1248/A7xHW3zLY9.pdf>
10. Ширяев Б. А. Внешняя политика США. Принципы, механизмы, методы. *Санкт-Петербургский гос. ун-т. Кафедра международных отношений*. 2-е изд. Санкт-Петербург: Издательство С.-Петербургского ун-та, 2007. 442 с.
11. Cull N. The Future Of American Cultural Diplomacy. University of South California. URL: <http://uscpublicdiplomacy.org/>

12. Kiehl W. (ed.). America's Dialogue with the World. Washington DC: Public Diplomacy Council. 2006. URL: <http://www.nyu.edu/>
13. Under Secretary for Public Diplomacy and Public Affairs. U.S. Department of State. Режим доступу: <http://www.state.gov/>
14. What is Public Diplomacy? The USC Center on Public Diplomacy. URL: <http://uscpublicdiplomacy.org/>

Заняття 4. Зовнішня політика Канади

1. Основні напрями міжнародного курсу країни
2. Зовнішня політика Канади за правління консерваторів
3. Міжнародний курс Оттави за правління ліберального уряду Д. Трюдо

Рекомендована література

1. Кіндратець О. М. Зміна ролі міжнародних організацій в умовах глобалізації. URL: <http://sevntu.com.ua/jspui/bitstream/123456789/1839/1/politiolog.52.2003.88-97.pdf>
2. Надибська О., Надибський М. Досвід внутрішньої та зовнішньої політики Канади для сучасного українського суспільства. URL: http://politicus.od.ua/4_2018/13.pdf
3. Ноголь А. Основні напрями сучасної зовнішньої політики Канади. URL: file:///C:/Users/HOME/Downloads/Ippss_2014_27-28_46.pdf

Заняття 5. Міжнародна політика Великої Британії

1. Зовнішньополітичний курс Лондону за правління уряду Е. Блера.
2. Основні напрями міжнародної політики кабінетів Г. Брауна і Д. Кемерона.
3. Стратегії розвитку британської зовнішньої політики за правління урядів Т. Мей і Б. Джонсона.

Рекомендована література

1. Габро І. Особливості використання засобів та інструментів медіа-дипломатії в зовнішній політиці Великобританії та Німеччини. *Міжнародні відносини*. 2017. № 15. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3124
2. Консерваторы и Brexit с ними: что ждет старейшую партию Британии. *Европейская правда*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/rus/articles/2019/07/15/7098269/>
3. Копійка В. В. Великобританія у Європейському Союзі: очікування та наслідки. *Науковий вісник Дипломатичної академії*. 2001. Вип. 5. С. 169–176.
4. Крушинський В. Ю. Британська Європа чи Європейська Британія. Великобританія в європейських інтеграційних процесах. К.: ВПЦ “Київський університет”, 2003. 214 с.
4. Трофименко М. Британська Рада як інструмент публічної дипломатії Великої Британії. URL: https://www.researchgate.net/publication/325945595_Britanska_Rada_ak_instrument_publicnoi_diplomatii_Velikoi_Britanii
5. Трофименко М. Традиційна та публічна дипломатія Великої Британії. *Вісник Маріупольського державного університету*. 2014. Серія Політологія і історія. Вип. 10. С. 123–133. URL: http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/484/1/trad_ta_publ_dyplomatiia.pdf
6. Харитонов Е. «Мягкая сила» Великобритании: сравнительный анализ механизмов, инструментов и практик. URL: http://www.bfro.be/ru/mjagkaja-sila-velikobritanii-sravnitel-nyj-analiz-mehanizmov-instrumentov-i-praktik.html?cmp_id=142&news_id=22265
7. Яковенко Н. Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство. К.: Наук. світ, 2003. 227 с.

Заняття 6. Зовнішня політика Франції

1. Основні напрями зовнішньої політики Парижу за президенства Н. Саркозі.
2. Міжнародний курс Парижу за президенства Ф. Олланда.

3. Порівняльний аналіз зовнішнього курсу Франції за правління Ф. Олланда і Е. Макрона.

Рекомендована література

1. Арзаканян М. Ц. История Франции: учебник для вузов. М. Ц. Арзаканян, А. В. Ревякин, П. Ю. Уваров. Москва: Дрофа, 2005. 474 с.
2. Баверез Н. Падающая Франция. URL: http://www.globalaffairs.ru/book/n_3244
3. «Белая книга» об обороне и национальной безопасности Франции. URL: <http://stranovedenie.info/belaya-kniga-ob-oborone-i-nacionalno>
4. Битар К. Две навязчивые идеи Франции: Германия и упадок URL: http://www.inoforum.ru/inostrannaya_pressa/dve_navyazchivye_idei_francii_germaniya_i_upadok
5. Джуліані Ж. Д. Розчаровані європейці, або як Франція дивиться на кризу у Європі. *Зовнішні справи: Суспільно-політичний журнал*. 2013. № 6. С. 19.
6. Игнатченко И. Саркози примеряет треуголку Бонапарта URL: http://nvo.ng.ru/wars/2011-07-22/12_france.html
7. Кіндратець О. М. Зміна ролі міжнародних організацій в умовах глобалізації. URL: <http://sevntu.com.ua/jspui/bitstream/123456789/1839/1/politiolog.52.2003.88-97.pdf>
8. Косенко С. «Мягкая сила» как фактор культурной дипломатии Франции. *Знание. Понимание. Умение*. 2014. № 1. С. 114–125. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/myagkaya-sila-kak-faktor-kulturnoy-diplomatii-frantsii>
9. Малиновська Н. В. Зовнішньополітична стратегія Франції в багатопольному світі на зламі XX – XXI століття. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. Випуск 2 (22). 2014. С. 144–148. URL: http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/17095/1/20_Malynovska.pdf
10. Нагорнов В. А. «Мягкая сила» по-французски. *Вестник международных организаций* 2014. Т. 9. № 2. С. 167–189. URL: <https://iorj.hse.ru/2014-9-2/125048873.html>

11. Обичкина Е. О. Франция на рубеже XX – XXI веков: кризис идентичности. Москва: МГИМО, 2003. 137 с.
12. Резолюция 1973. Совет Безопасности ООН. 2011. URL: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/268/41/PDF/N1126841.pdf>
13. Садовенко А. П. Франція на порозі XXI століття. К.: Товариство «Знання» УРСР, 1991. 48 с.
14. Сєвєкіна О. На відміну від ідей інтеграції. Президентські вибори у Франції як референдум для Європейського Союзу щодо його подальшого розвитку. Політика і час. 2002. №6. С. 12–19.
15. Сущенко Р. Зовнішня політика Франції: нові пріоритети, старі підходи (28.08.2015). *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-sushchenko/2119019-zovnisna-politika-francii-novi-prioriteti-stari-pidhodi-28082015.html>
16. Франция. В поисках новых путей. Москва: Издательство «Весь Мир», 2007 624 с.
17. Discours de M. Jacques CHIRAC, Président de la République, devant le comité des Présidents de l'Assemblée parlementaire de l'UEO et les auditeurs de l'IHEDN. Palais de l'Elysée, 30 mai 2000. URL: http://www.jacqueschiracasso.fr/archiveselysee.fr/elysee/elysee.fr/francais/interventions/discours_et_declarations/2000/mai/fi002626.html
18. Operation Odyssey Dawn (Libya): Background and Issues for Congress. March 30, 2011. URL: <http://fas.org/sgp/crs/natsec/R41725.pdf>

Заняття 7. Зовнішньополітичний курс ФРН

1. Основні вектори зовнішньої політики ФРН.
2. Партнерство в рамках НАТО і ЄС.
3. Взаємини ФРН з США

Рекомендована література

1. Аяпергенов Р. К. Основные направления во внешней политике Германии в XXI веке. Вестник КрасГАУ. 2013. №8. С. 244–248. URL: <file:///C:/Users/7/Downloads/osnovnye-napravleniya-vo-vneshney-politike-germanii-v-xxi-veke.pdf>
2. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці. К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський ун-т”, 2004.
3. Мартинов А. Зовнішня політика ФРН за часів другої "великої коаліції": основні напрями і результати (2005–2009 рр.). *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*. 2014. Вип. 23. С. 192–209. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EJRN&P21DBN=EJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=IDP=&S21STR=Mzu_2014_23_13
4. Мартинов А. Ю. Українсько-німецькі відносини на межі XXI століття: попередні підсумки і перспективи. Київ, 2002. С. 237–238.
5. Німеччина у другій половині XX – на початку XXI ст. Всесвітня історія. Навчальний посібник. URL: https://pidruchniki.com/1410082140773/istoriya/vsesvitnya_istoriya
6. Райнер Лінднер: “Ми активно агітуватимемо за підписання угоди про асоціацію”. *Голос України*. 10 жовтня 2013. №189 (5689).
7. Хімяк О. ФРН у міжнародній системі: динаміка зміни зовнішньої політики (друга половина XX – початок XXI століття). URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/21126/1/28-159-165.pdf>
8. Шевчук А. Політичний вимір українсько-німецьких відносин на початку XXI ст. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2019/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%B2%D0%B8%D0%BC%D1%96%D1%80-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE-%D0%BD%D1%96%D0%BC%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA/>

Заняття 8. Зовнішня політика Італії

1. Зовнішня політика Італії у рамках ЄС і Ради Європи.

2. Середземномор'я як пріоритетний напрям регіональної політики Італії.
3. Взаємовідносини Риму з США, РФ і азійськими країнами.

Рекомендована література

1. Атлангириев И. Динамика развития внешней политики Италии в конце XX – начале XXI вв. Диссертации по гуманитарным наукам. URL: <http://cheloveknauka.com/dinamika-razvitiya-vneshney-politiki-italii-v-kontse-xx-nachale-xxi-vv#ixzz5viTOad00>
2. Вдовиченко В. Взаємозв'язок атлантизму та європеїзму у зовнішній політиці Італії (1992-2001 рр.). Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. 2012. Вип. 21. С. 244–265. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mzu_2012_21_16
3. Італія у другій половині XX – на початку XXI ст. Всесвітня історія. Навчальний посібник. URL: https://pidruchniki.com/1577111540940/istoriya/italiya_drugiy_polovini_pochatku_xxi
4. Италия в начале XXI века. Сборник статей по итогам конференции. (ИМЭМО РАН, 1 декабря 2014 года). Москва: ИМЭМО РАН. 154 с. URL: https://www.imemo.ru/files/File/ru/publ/2015/2015_005.pdf
5. Питухина М. Европейский вектор внешней политики Италии в конце XX – начале XXI века: проблемы и перспективы: диссертация ... кандидата политических наук: 23.00.04. С.-Петербург. гос. ун-т. Санкт-Петербург, 2008. 158 с. URL: <http://www.dslib.net/glob-razvitie/evropejskij-vektor-vneshnej-politiki-italii-v-konce-xx-nachale-xxi-veka-problemy-i.html>

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види та зміст роботи	Кількість годин
1	Вивчення літератури з теми «Країни Західної Європи та Північної Америки у світовій системі міжнародних відносин»	35
2	Вивчення літератури з теми «Інтеграційні процеси і проблеми безпеки в регіоні»	10

7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5			
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	--	--	--

Критерії оцінювання

Семінарські заняття

Оцінка 55–60 балів передбачає повне і впевнене засвоєння матеріалу, знання основних джерел і додаткової літератури, уміння аналізувати й узагальнювати, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

40–54 бали виставляється за впевнене засвоєння курсу, уміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

1–39 балів передбачає часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв’язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал курсу.

Залікова робота

Оцінка 35–40 балів передбачає повне і впевнене засвоєння програми курсу, знання основної і додаткової літератури, уміння аналізувати й узагальнювати матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

30–34 бали виставляється за впевнене засвоєння курсу, уміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

20–29 балів передбачає виконання всіх вимог до оцінки «В», за наявності принципових помилок при викладенні засвоєного матеріалу або неповних висновків.

10–19 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

1–9 балів передбачає виконання всіх вимог до оцінки «D», а також, коли у студента виникають проблеми навіть з відтворенням основного матеріалу курсу.

0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал, передбачений програмою курсу.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої системи оцінювання	для дворівневої системи оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70 – 89	добре	
50 – 69	задовільно	
1 – 49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Макаренко Є. А., Погорська І. І., Рижков М. М. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях. К.: Центр вільної преси, 2014. 472 с.
3. Зовнішня політика у постбіполярному світі (аналіз. проблеми. прогнози) / За ред. Троян С.С. К., 2014. 189 с.

5. Макаренко Є. А., Погорська І. І., Рижков М. М., Чекаленко Л. Д. та ін. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях. К.: Центр вільної преси, 2014. 472 с.
6. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика: системна історія 1914–2014 років: навч. посіб. Миколаїв: Іліон, 2014. 243 с.
7. Самойлов О.Ф. Глобалізація як культурно-історичне явище (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). К.: КиМУ, 2015. 282 с.
8. Стратегічне партнерство в зовнішній політиці США, ЄС та країн латиноамериканського регіону: зб.н.п. / За заг. ред. к.і.н., доц. С.В. Толстова. К.: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2016. 145 с.
9. Троян С. С. Зовнішня політика у постбіполярному світі (Аналіз. Проблеми. Прогнози). К., 2014. 189 с.

Допоміжна література

1. Андріянова Н. М. Трансформація діяльності НАТО після закінчення "холодної війни". Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2018. № 1. С. 113–119. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpcvds_2018_1_21
2. Арзаканян М. Ц. История Франции: учебник для вузов. М. Ц. Арзаканян, А. В. Ревякин, П. Ю. Уваров. Москва: Дрофа, 2005. 474 с.
3. Атлангириев И. Динамика развития внешней политики Италии в конце ХХ – начале ХХІ вв. Диссертации по гуманитарным наукам. URL: <http://cheloveknauka.com/dinamika-razvitiya-vneshney-politiki-italii-v-kontse-xx-nachale-xxi-vv#ixzz5viTOad00>
4. Баверез Н. Падающая Франция. URL: http://www.globalaffairs.ru/book/n_3244
5. «Белая книга» об обороне и национальной безопасности Франции. URL: <http://stranovedenie.info/belaya-kniga-ob-oborone-i-nacionalno>
6. Битар К. Две навязчивые идеи Франции: Германия и упадок URL: http://www.inoforum.ru/inostrannaya_pressa/dve_navyazchivye_idei_francii_germaniya_i_upadok

7. Вдовиченко В. Взаємозв'язок атлантизму та європеїзму у зовнішній політиці Італії (1992-2001 рр.). Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. 2012. Вип. 21. С. 244–265. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mzu_2012_21_16
8. Габро І. Особливості використання засобів та інструментів медіа-дипломатії в зовнішній політиці Великобританії та Німеччини. Міжнародні відносини. 2017. № 15. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3124
9. Джуліані Ж. Д. Розчаровані європейці, або як Франція дивиться на кризу у Європі. Зовнішні справи: Суспільно-політичний журнал. 2013. № 6. С. 19.
10. Европейский союз – ведущая интеграционная группировка мира. URL: <http://www.grandars.ru/student/mirovaya-ekonomika/es.html>
11. Игнатченко И. Саркози примеряет треуголку Бонапарта URL: http://nvo.ng.ru/wars/2011-07-22/12_france.html
12. Италия в начале XXI века. Сборник статей по итогам конференции. (ИМЭМО РАН, 1 декабря 2014 года). Москва: ИМЭМО РАН. 154 с. URL: https://www.imemo.ru/files/File/ru/publ/2015/2015_005.pdf
13. Італія у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Всесвітня історія. Навчальний посібник. URL: https://pidruchniki.com/1577111540940/istoriya/italiya_drugiy_polovini_pochatku_xxi
14. Кіндратець О. М. Зміна ролі міжнародних організацій в умовах глобалізації. URL: <http://sevntu.com.ua/jspui/bitstream/123456789/1839/1/politiolog.52.2003.88-97.pdf>
15. Ковлер А. Европейская интеграция: впечатляющие результаты «федерализации» и обостряющиеся проблемы. Труды Института государства и права Российской академии наук. (Политика и политические науки). 2016. С. 35–60. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/evropeyskaya-integratsiya-vpechatlyayuschie-rezultaty-federalizatsii-i-obostryayuschie-problemy>
16. Копійка В. В. Великобританія у Європейському Союзі: очікування та наслідки. Науковий вісник Дипломатичної академії. 2001. Вип. 5. С. 169–176.
17. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення: Навчальний посібник. К.: Либідь, 2002. 448 с.

18. Косенко С. «Мягкая сила» как фактор культурной дипломатии Франции. Знание. Понимание. Умение. 2014. № 1. С. 114–125. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/myagkaya-sila-kak-faktor-kulturnoy-diplomatii-frantsii>
19. Крушинський В. Ю. Британська Європа чи Європейська Британія. Великобританія в європейських інтеграційних процесах. К.: ВПЦ “Київський університет”, 2003. 214 с.
20. Кулиш Я. Актуальные проблемы интеграции стран Западной Европы. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/aktualnye-problemy-integratsii-stran-zapadnoy-evropy>
21. Луценко А. В., Піскорська Г. А. «М’яка сила» в сучасній геополітиці. К., 2011. 216 с.
22. Малиновська Н. В. Зовнішньополітична стратегія Франції в багатопольному світі на зламі XX – XXI століття. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Випуск 2 (22). 2014. С. 144–148. URL: http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/17095/1/20_Malynovska.pdf
23. Манжулина О. Основы эффективности. Стратегия России. № 3. 2006. URL: <http://sr.fondedin.ru/>
24. Матвеев В. М. Дипломатическая служба США. Москва: Междунар. отношения, 1987. 192 с.
25. Нагорнов В. А. «Мягкая сила» по-французски. Вестник международных организаций 2014. Т. 9. № 2. С. 167–189. URL: <https://iorj.hse.ru/2014-9-2/125048873.html>
26. Норина Д. Эволюция внешней политики Франции в XXI в. Екатеринбург, 2017. 129 с. URL: <http://elar.uspu.ru/bitstream/uspu/5731/1/21Norina.pdf>
27. Обичкина Е. О. Франция на рубеже XX – XXI веков: кризис идентичности. Москва: МГИМО, 2003. 137 с.
28. Основные этапы Европейской интеграции после второй мировой войны. URL: http://www.ipolitics.ru/articles/exams/istoriia/osnovniie_etapii_evropejskoij_integratsii_posl_e_v.shtml

29. Основные этапы развития интеграционных процессов в Европе. URL: <https://lawbook.online/evropeyskoe-pravo-uchebnik/osnovnyie-etapyi-razvitiya-integratsionnyih-58188.html>
30. Питухина М. Европейский вектор внешней политики Италии в конце XX – начале XXI века: проблемы и перспективы: диссертация ... кандидата политических наук: 23.00.04. С.-Петербург. гос. ун-т. Санкт-Петербург, 2008. 158 с. URL: <http://www.dslib.net/glob-razvitie/evropejskij-vektor-vneshnej-politiki-italii-v-konce-xx-nachale-xxi-veka-problemy-i.html>
31. Погорська І. І. США: місія здійснима? Праксеологія творення глобального світу. Київ: Грамота, 2009.
32. Погорська І. І., Лакішик Д. М. Зовнішня політика адміністрації Б. Обама в контексті американського глобального лідерства. Проблеми міжнародних відносин. К.: КиМУ, 2011. Вип. 2. С. 179–192.
33. Погорська І. І., Лакішик Д. М. Стратегічний старт нової американської адміністрації. Зовнішні справи. 2009. № 4. С. 13–16.
34. Подцероб А. Б. Барак Обама и политика США на Ближнем Востоке. Институт ближнего Востока. URL: www.iimes.ru/rus/stat/2009/28-06-09a.htm.
35. Резолюция 1973. Совет Безопасности ООН. 2011. URL: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/268/41/PDF/N1126841.pdf>
36. Розумюк В. Культурно-пропагандистський вимір сучасної зовнішньої політики США. Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. Львів: Львівський національний політехнічний інститут, 2006. Вип. 17. С. 28–33.
37. Садовенко А. П. Франція на порозі XXI століття. К.: Товариство «Знання» УРСР, 1991. 48 с.
38. Севекіна О. На відміну від ідей інтеграції. Президентські вибори у Франції як референдум для Європейського Союзу щодо його подальшого розвитку. Політика і час. 2002. №6. С. 12–19.
39. Сущенко Р. Зовнішня політика Франції: нові пріоритети, старі підходи (28.08.2015). Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-sushchenko/2119019-zovnisna-politika-francii-novi-prioriteti-stari-pidhodi-28082015.html>

40. Тищенко-Тишковець О. М. Трансформація публічної дипломатії Сполучених Штатів Америки: від легітимізації «жорсткої сили» до побудови діалогу зі світом. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: Зб. наук. праць. К.: ІВЦ «Політехніка». 2009. № 4. С. 28–32.
41. Тренин Д. Европейская безопасность от «лишь бы не было войны» до поиска нового равновесия. Москва, 2018. 30 с.
42. Трофименко М. Британська Рада як інструмент публічної дипломатії Великої Британії. URL: https://www.researchgate.net/publication/325945595_Britanska_Rada_ak_instrument_publicnoi_diplomatii_Velikoi_Britanii
43. Трофименко М. Традиційна та публічна дипломатія Великої Британії. Вісник Маріупольського державного університету. 2014. Серія Політологія і історія. Вип. 10. С. 123–133. URL: http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/484/1/trad_ta_publicnaya_diplomatiya.pdf
44. Уткин А. И. Американская стратегия для XXI века. М.: Логос, 2000.
45. Филимонов Г. «Мягкая сила» культурной дипломатии США. Москва: РУДН, 2010. С. 105.
46. Франция. В поисках новых путей. Москва: Издательство «Весь Мир», 2007. 624 с.
47. Харитонов Е. «Мягкая сила» Великобритании: сравнительный анализ механизмов, инструментов и практик. URL: http://www.bfro.be/ru/mjagkaja-sila-velikobritanii-sravnitel-nyj-analiz-mehanizmov-instrumentov-i-praktik.html?cmp_id=142&news_id=22265
48. Цветкова Н. Публичная дипломатия США от мягкой силы к диалоговой пропаганде. Международные процессы. Том 13. № 3. С. 121–133. URL: <http://intertrends.ru/system/Doc/ArticlePdf/1248/A7xHW3zLY9.pdf>
49. Чекаленко Л. Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем: Навчальний посібник. М. А. Кулініч, Н. О. Татаренко, В. Г. Ціватий, за наук. ред. Л. Д. Чекаленко. К.: ДАУ, 2013. 628 с.

50. Шевчук О.В. Зовнішньополітичні пріоритети адміністрації Б.Обами. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер.: Політологія, 2013. т. Т. 212. Вип. 200. С. 9–13.
51. Шергін С.О. Тихоокеанська стратегія Вашингтона: від Клінтона до Обами. Дослідження світової політики. 2011. Вип. 4 (57). С. 28–36.
52. Ширяев Б. А. Внешняя политика США. Принципы, механизмы, методы. Санкт-Петербургский гос. ун-т. Кафедра международных отношений. 2-е изд. Санкт-Петербург: Издательство С.-Петербургского ун-та, 2007. 442 с.
53. Яковенко Н. Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство. К.: Наук. світ, 2003. 227 с.
54. Cull N. The Future Of American Cultural Diplomacy. University of South California. URL: <http://uscpublicdiplomacy.org/>
55. Discours de M. Jacques CHIRAC, Président de la République, devant le comité des Présidents de l'Assemblée parlementaire de l'UEO et les auditeurs de l'IHEDN. Palais de l'Elysée, 30 mai 2000. URL: http://www.jacqueschiracasso.fr/archiveselysee.fr/elysee/elysee.fr/francais/interventions/discours_et_declarations/2000/mai/fi002626.html
56. Kiehl W. (ed.). America's Dialogue with the World. Washington DC: Public Diplomacy Council. 2006. URL: <http://www.nyu.edu/>
57. Operation Odyssey Dawn (Libya): Background and Issues for Congress. March 30, 2011. URL: <http://fas.org/sgp/crs/natsec/R41725.pdf>
58. Under Secretary for Public Diplomacy and Public Affairs. U.S. Department of State. Режим доступу: <http://www.state.gov/>
59. What is Public Diplomacy? The USC Center on Public Diplomacy. URL: <http://uscpublicdiplomacy.org/>

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Організація північноатлантичного договору. URL: <https://www.nato.int/cps/uk/natohq/index.htm>

2. Представництво України при Європейському Союзі та Європейському Співтоваристві з атомної енергії. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua>
3. European Union Portal. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Portal:European_Union
4. European Union. URL: <https://europa.eu/>
5. NAFTA.now.org. URL: <http://www.naftanow.org/>

Питання до заліку

1. Розпад СРСР і формування нової системи міжнародних відносин.
2. Зміст Лісабонської угоди (2007 р.).
3. Чинник кризи 2008 р. у інтеграційних процесах.
4. Передумови і причини Grexit і Brexit.
5. Зовнішньополітичний курс уряду Т. Мей.
6. Основні напрями зовнішньої політики уряду Б. Джонсона.
7. Угода НАФТА 1994 р. та її завдання.
8. Структура організації НАФТА.
9. Наслідки створення НАФТА.
10. Зовнішньополітичний курс Канади.
11. Зовнішньополітичний курс США за правління адміністрації Б. Обама.
12. Міжнародна політика Вашингтона за правління адміністрації Д. Трампа.
13. Створення Ради північноатлантичного співробітництва (РПАС) у 1991 р. Мюнхенська програма 2005 р.
14. Нова стратегічна концепція Альянсу «Активна участь, сучасна оборона» (2010 р.). Лісабонський саміт НАТО 2010 р. і його рішення.
15. Чиказький саміт НАТО і стратегія стримування агресії РФ.
16. Варшавський саміт 2016 р. і його рішення.
17. Еволюція зовнішньополітичного курсу США у XXI ст.
18. Участь Канади у північноатлантичній системі безпеки.
19. Канада в інтеграційних процесах Північної Америки.
20. Велика Британія у системі міжнародних відносин.
21. Зовнішньополітичний курс Франції.

22. Основні вектори міжнародної політики ФРН.
23. ФРН в європейських інтеграційних процесах.
24. Напрями зовнішньополітичних взаємин Італії.
25. Італія в інтеграційних процесах Європи.

11. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle (<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2444>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік у письмовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Зовнішньополітичні процеси в країнах Західної Європи та Північної Америки», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/mod/assign/view.php?id=102796>